

Αθήνα, 27 Φεβρουαρίου 1996

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ

Ιανουάριος 1996 - Οκτώβριος 1997

Οι βασικές προτεραιότητες του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τους επόμενους είκοσι μήνες είναι :

Στόχος Α': Η αντιμετώπιση της « σωφρονιστικής έκρηξης».

Στόχος Β': Η βελτίωση των συνθηκών της καθημερινής λειτουργίας της Δικαιοσύνης με αιχμή την αντιμετώπιση της υπερβολικής καθυστέρησης που εμφανίζεται στην απονομή της Δικαιοσύνης.

Στόχος Γ': Η προώθηση του νομοθετικού έργου με την ανάληψη νομοθετικών πρωτοβουλιών ιδίως σε τομείς κρίσιμους για τα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών και την λειτουργία της οικονομίας.

Εδώ μπορεί να ενταχθεί και η ολοκλήρωση της πρώτης φάσης της διαδικασίας αναθεώρησης του Συντάγματος - ζήτημα που ανήκει στην αρμοδιότητα της Βουλής ενδιαφέρει όμως και την Κυβέρνηση στο μέτρο που επηρεάζει το μακροπρόθεσμο σχεδιασμό του νομοθετικού έργου.

Κοινός παρονομαστής όλων αυτών των στόχων είναι η ολοκλήρωση του Κράτους Δικαίου που είναι προϋπόθεση οποιασδήποτε άλλης εκσυγχρονιστικής τομής ως προς την οργάνωση και λειτουργία του κρατικού μηχανισμού.

Ο πολίτης αντιλαμβάνεται την Δικαιοσύνη ως ανεξάρτητη κρατική λειτουργία. Ανεξάρτητη στο πλαίσιο της διάκρισης των εξουσιών αλλά και κρατική. Υπό την έννοια αυτή η καλή λειτουργία της Δικαιοσύνης είναι η πρώτη προϋπόθεση για την καλή ποιότητα, δηλαδή την πειστικότητα και την αξιοπιστία των δικαστικών κρίσεων.

Πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα δράσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης κατά στόχο έχει ως εξής:

Στόχος Α΄

Η σωφρονιστική έκρηξη

Περιγραφή της κατάστασης

Σήμερα παρά τις σημαντικές και επίμονες προσπάθειες που έγιναν τα δύο τελευταία χρόνια για τη βελτίωση της κατάστασης και κυρίως για την μείωση του συνολικού αριθμού των κρατουμένων καθώς και για τη βελτίωση της υγειονομικής τους κατάσταση η εικόνα είναι ιδιαίτερα αρνητική.

Στις φυλακές κρατούνται περίπου 5.900 κρατούμενοι ενώ οι υπάρχουσες θέσεις είναι περίπου 4.300. Από αυτούς:

- Οι 1.900 είναι υπόδικοι.
- Οι 1.700 περίπου είναι αλλοδαποί από τους οποίους η πλέον συμπαγής ομάδα είναι οι Αλβανοί πολίτες (450 περίπου υπόδικοι και 280 κατάδικοι).
- Οι 2.200 περίπου είναι παραβάτες του νόμου περί ναρκωτικών.

- Η διάρκεια της προσωρινής κράτησης αλλά και της παραμονής των καταδίκων αυξάνει λόγω της κακής και ιδίως της βραδείας λειτουργίας της Ποινικής Δικαιοσύνης. Η καθαρογραφή των καταδικαστικών αποφάσεων και ο προσδιορισμός των υποθέσεων υποδίκων και καταδίκων σε πρώτο βαθμό καθυστερεί επί πολλούς μήνες, ενώ πολλοί αλλοδαποί κρατούμενοι επενδύουν τις ελπίδες τους στην δωρεάν παροχή δικαστικής αρωγής.

- Οι συνθήκες κράτησης είναι στα περισσότερα σωφρονιστικά καταστήματα άθλιες: Κρατούμενοι στοιβαγμένοι σε κελιά πολύ μικρότερης χωρητικότητας. Απολύτως ανεπαρκής συντήρηση των κτιρίων. Έλλειψη ζεστού νερού. Κακές συνθήκες υγιεινής.

Αποτελέσματα Πολλές σοβαρές παρεμβάσεις που έγιναν τα δύο τελευταία χρόνια των παρεμβάσεων είχαν μεταξύ άλλων ως αντικείμενο :

των δύο

τελευταίων

χρόνων

- Τον νομοθετικό περιορισμό της προσωρινής κράτησης με την τυποποίηση και εκλογίκευση των κριτηρίων που ισχύουν.
- Τον ευνοϊκότερο και σαφέστερο προσδιορισμό των προϋποθέσεων της υπό όρον απόλυσης.
- Την εισαγωγή του θεσμού των ολιγοήμερων αδειών των κρατουμένων.
- Την ενίσχυση του ρόλου του Εισαγγελέα και την τοποθέτηση Αντισαγγελέων Εφετών που επικουρούνται από Εισαγγελείς Πρωτοδικών στις τέσσερις μεγάλες φυλακές (Κορυδαλλός, Διαβατά, Πάτρα, Λάρισα).
- Την εισαγωγή του θεσμού της κάρτας υγείας του κρατουμένου και την μικροβιολογική και βιοχημική εξέταση μεγάλου αριθμού κρατουμένων με στόχο την καταπολέμηση της ηπατίτιδας Α΄ και Β΄ και την αντιμετώπιση του AIDS στις φυλακές.
- Την σύναψη διμερών συμβάσεων για την μεταφορά κρατουμένων προκειμένου να εκτίσουν την ποινή τους στην χώρα τους υπό τον όρο όμως της συναίνεσης των κρατουμένων .
- Την εκπόνηση κτιριολογικού προγράμματος για την ανέγερση νέων φυλακών.
- Η μακροχρόνια όμως εγκατάλειψη και το βάθος του προβλήματος δεν επέτρεψαν την πλήρη και άμεση απόδοση όλων αυτών των μέτρων.

Οι στόχοι μας για
τους επόμενους
είκοσι μήνες

Με βάση όλα τα παραπάνω οι στόχοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τους επόμενους είκοσι μήνες κινούνται ταυτόχρονα και παράλληλα σε δύο επίπεδα. Στο επίπεδο του μακροχρόνιου σχεδιασμού και της διαμόρφωσης της νομοθετικής κτιριακής και οργανωτικής υποδομής. Και στο επίπεδο των άμεσων πρακτικών παρεμβάσεων στην καθημερινή πραγματικότητα της φυλακής:

Τα μέτρα που έχουμε σχεδιάσει είναι

A. Νομοθετικά

- Νομοπαρασκευαστική επιτροπή που συγκροτήθηκε με την ανάληψη των καθηκόντων του νέου Υπουργού και ολοκληρώνει το έργο της στις 28/2/96 ετοίμασε σχέδιο νόμου με άμεσες και επείγουσες νομοθετικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της κατάστασης στις φυλακές:

Τα μέτρα αυτά, μεταξύ άλλων είναι :

- Η αυστηρότερη τυποποίηση των προϋποθέσεων που πρέπει να συντρέχουν για την επιβολή του ακραίου μέτρου της προσωρινής κράτησης (π.χ. κατάργηση της προσωρινής κράτησης επί πλημμελημάτων με εξαίρεση τις ανθρωποκτονίες εξ αμελείας κατά συρροή, νέα ρύθμιση για τα προσόντα και τις αρμοδιότητες του ανακριτή). Στόχος είναι η μείωση του μεγάλου αριθμού των υποδίκων και ο ουσιαστικός σεβασμός του άρθρου 7 του Συντάγματος.
- Η διασφάλιση της εφαρμογής του θεσμού της υπό όρον απόλυσης (για όλες τις κατηγορίες ποινών συμπεριλαμβανομένης και της ισόβιας κάθειρξης).
- Η νομοθετική παρέμβαση στις απαράδεκτες καθυστερήσεις που παρουσιάζονται στον προσδιορισμό των υποθέσεων των κρατουμένων (υποδίκων και καταδίκων).
- Η διασφάλιση της εφαρμογής διάφορων εναλλακτικών ποινών που προβλέπονται ήδη στην νομοθεσία μας, αλλά δεν εφαρμόζονται ελλείψει υποδομής καθώς και διάφορων ευνοϊκών δικονομικών ρυθμίσεων που αφορούν όσους τοξικομανείς εντάσσονται σε προγράμματα οργανωμένα από τον ΟΚΑΝΑ.
- Επαναξιολόγηση του Κώδικα Βασικών Κανόνων Μεταχείρισης των Κρατουμένων του 1989 ο οποίος στο μεγαλύτερο και το πιο βασικό του μέρος βρίσκεται ακόμα σε αναστολή, με στόχο την θέση σε ισχύ ενός πλήρους και εφαρμόσιμου νομοθετικού πλαισίου.
- Βελτίωση και ολοκλήρωση του πλέγματος των διμερών συμφωνιών που είναι αναγκαίες για την μεταφορά των κρατουμένων από το κράτος της καταδίκης στο κράτος εκτέλεσης της ποινής. Μετά την Αλβανία προτεραιότητα έχουν οι σχετικές συζητήσεις με την Ρουμανία και την Βουλγαρία.
- Η εισαγωγή διαδικαστικών εγγυήσεων και σταθερών κριτηρίων για τις μεταγωγές των κρατουμένων οι οποίες θα αποφασίζονται από Τριμελή Κεντρική Επιτροπή

κός Γραμματέας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Εισαγγελέας Εφετών, εκπρόσωπος (ΕΣΦ).

οργανωτικά

ακλήρωση της μηχανογράφησης των σωφρονιστικών καταστημάτων, σύνδεση με κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης και πλήρης απογραφή όλων των κρατουμένων. Στην νέα «κάρτα κρατούμενου» ενσωματώνεται και η κάρτα υγείας που εκδίδεται.

ακλήρωση των μέτρων που αφορούν την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και την οικονομική κατάσταση των κρατουμένων και ιδίως των ομάδων με ειδικά προβλήματα (τοξικομανείς, φορείς AIDS, πάσχοντες από ηπατίτιδα Α και Β). Τα παραπάνω -διαφόρων επιπέδων- λαμβάνονται σε στενή συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας. Στόχος είναι :

α. άμεση ίδρυση αγροτικών ιατρείων σε όλα τα σωφρονιστικά καταστήματα
β. ένταξη των νοσοκομείων κρατουμένων (Άγιος Παύλος Κορυδαλλού, και πτέρυγα κρατουμένων του Γ.Π. Νοσοκομείου Παπανικολάου της Θεσσαλονίκης) καθώς και Ψυχιατρικού Καταστήματος Κορυδαλλού στο ΕΣΥ.

γ. πλήρωση των κενών θέσεων ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού για τις ανάγκες της πρωτοβάθμιας περίθαλψης.

δ. ολοκλήρωση της υγειονομικής απογραφής (κάρτας υγείας) των κρατουμένων, ο έλεγχός τους και η θεραπευτική αγωγή των πασχόντων.

ε. στενή συνεργασία με τα περιφερειακά ή νομαρχιακά νοσοκομεία των περιοχών στις οποίες υπάρχουν φυλακές.

στ. ανέωση της συνεργασίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης με τον ΟΚΑΝΑ για την πρόληψη και αντιμετώπιση των τοξικομανών και ενεργοποίηση όλων των νομικών θεσμών που προβλέπονται.

ζ. πραστική αύξηση των κονδυλίων που διαχειρίζονται με Χ.Ε.Π. οι Διευθυντές των φυλακών έτσι ώστε να αντιμετωπίζονται άμεσα και επιτόπου όλα τα προβλήματα λειτουργίας των κτιρίων (τζάμια, είδη υγιεινής, θερμοσίφωνες κ.λπ.) και καθημερινής λειτουργίας της φυλακής (τροφοδοσία, ενίσχυση απόρων κρατουμένων).

- Η εκδήλωση της ιδιαίτερης μέριμνας της πολιτείας για το σωφρονιστικό προσωπικό που πρέπει να βρει το ανάλογο κοινωνικό του status και να ενισχυθεί οικονομικά ενόψει και των εξαιρετικά δύσκολων συνθηκών υπό τις οποίες εργάζεται.
- Ανάληψη καθηκόντων από τους Αντεισαγγελείς Εφετών στις τέσσερις μεγάλες φυλακές -καθημερινή παρουσία του αρμόδιου εισαγγελικού λειτουργού.
- Ανασυγκρότηση και ενίσχυση του ρόλου του Κεντρικού Επιστημονικού Συμβουλίου Φυλακών (ΚΕΣΦ).
- Αναζωπύρωση της συνεργασίας με τα Υπουργεία Παιδείας και Εργασίας για την εκπαίδευση και την κατάρτιση των κρατουμένων, ιδίως των ανηλίκων με στόχο τη δραστική αύξηση των θέσεων εργασίας σε όλες τις φυλακές (ευεργετικός υπολογισμός ποινών).

Γ. Κτιριολογικό

- Το πρόγραμμα κατασκευής νέων σωφρονιστικών καταστημάτων προωθείται στο σύνολό του με αιχμή :
 - Τη νέα φυλακή στη Ριτσώνα.
 - Τη νέα «δίδυμη» φυλακή στην περιοχή Λαγκαδά Θεσσαλονίκης
 - Το νέο κτίριο στην Κασσαβέτεια Βόλου.
 - Τις νέες φυλακές Χανίων και Τρικάλων
- Η επιλογή των κτιριολογικών προτεραιοτήτων γίνεται με κριτήριο τις ανάγκες περιφερειακής κατανομής των σωφρονιστικών καταστημάτων και τον βαθμό αποδοχής των τοπικών κοινωνιών. Υπό την έννοια αυτή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης είναι
 - Να μην ανεγερθεί νέο σωφρονιστικό κατάστημα στην Κασσάνδρα Χαλκιδικής.
 - Να αξιοποιηθούν οι τοπικές προσφορές κατάλληλων ακινήτων στην Ανδρίτσaina και τη Μεσσηνία, οι οποίες πρέπει να υλοποιηθούν και να εξειδικευθούν.
- Για την προώθηση του προγράμματος αυτού το ΤΑΧΔΙΚ πρέπει να αποκτήσει πολύ μεγαλύτερη ευελιξία. Σχετική διάταξη είναι έτοιμη και θα τεθεί υπόψη του ΥΠΕΧΩΔΕ (δυνατότητα σύστασης ανώνυμης εταιρείας και μίσθωση ιδιωτικής τεχνικής υπηρεσίας).

Αιχμές του
σχεδιασμού

Εκ των πραγμάτων αιχμές του σχεδιασμού αυτού είναι :

- Η μείωση του αριθμού των υποδίκων .
- Η μεταφορά των αλλοδαπών κρατουμένων.
- Η μετατροπή των ποινών των «μικροποινιτών» καταδίκων.
- Η ενεργοποίηση των εναλλακτικών ποινών (εκτός φυλακής) και των δικονομικών ευχερειών που προβλέπονται για τους τοξικομανείς.

Δημοσιονομικό
κόστος

Ο οικονομικά ανταποδοτικός χαρακτήρας της δικαστικής λειτουργίας, οι πόροι του ΤΑΧΔΙΚ, το δάνειο που έχει συναφθεί με το Ταμείο Κοινωνικής Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης και οι προβλέψεις του Π.Δ.Ε. διασφαλίζουν τα κονδύλια που είναι αναγκαία για την προώθηση του προγράμματος αυτού.

Τι έγινε από τις
22.1.96 έως
26.2.96

Από τις 22.1.96 έγιναν ήδη οι ακόλουθες ενέργειες :

- Συγκροτήθηκε η νομοπαρασκευαστική επιτροπή που συνέταξε σχέδιο νόμου άμεσων και επείγουσών παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση της κατάστασης στα σωφρονιστικά καταστήματα.
- Συνεκλήθησαν υπό την προεδρία του Υπουργού συσκέψεις
 - των Διευθυντών όλων των σωφρονιστικών καταστημάτων.
 - των γιατρών όλων των σωφρονιστικών καταστημάτων.
 - των Εισαγγελέων Εφετών της Χώρας.

για την πλήρη απογραφή της κατάστασης, την αξιολόγηση των μέτρων που έχουν ληφθεί έως τώρα και τη συζήτηση γύρω από τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

- Διαμορφώθηκαν οι προτεραιότητες του κτιριολογικού προγράμματος.
- Επιλέχθηκε άλλη (οριστική) θέση για της φυλακές της Ριτσώνας σε συνεργασία με την Ν.Α. Εύβοιας.
- Διαμορφώθηκε το πλαίσιο για την συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

- Αντιμετωπίστηκαν εξεγέρσεις στις φυλακές της Λάρισας αμέσως μετά το σχηματισμό της νέας Κυβέρνησης (στις 24.1.1996) και των Χανίων.
- Ο Υπουργός επιθεώρησε όλους τους χώρους των φυλακών Διαβατών.
- Κλιμάκιο του ΚΕΣΦ επισκέφθηκε τις φυλακές Πατρών με ειδική εντολή του Υπουργού να διερευνήσει τις συνθήκες σε μια φυλακή όπου το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό κρατουμένων εκτίει ποινές για παράβαση του νόμου περί ναρκωτικών.
- Προετοιμάστηκε η απογραφή των κρατουμένων ενόψει και της μηχανοργάνωσης των σωφρονιστικών καταστημάτων.
- Δόθηκαν οδηγίες έτσι ώστε οι αρμόδιοι εισαγγελείς να διαθέτουν αρκετές ώρες καθημερινά στην εποπτεία της φυλακής.
- Στάλθηκε στο ΑΔΣ και πάλι το ερώτημά για την τοποθέτηση Αντεισαγγελέα Εφετών και Εισαγγελέα Πρωτοδικών στις τέσσερις φυλακές, μετά την ανακατανομή των σχετικών οργανικών θέσεων.
- Δόθηκαν οδηγίες -στο πλαίσιο της Διοίκησης της Δικαιοσύνης- για τον γρήγορο προσδιορισμό των υποθέσεων των κρατουμένων (υποδίκων και καταδίκων που άσκησαν εφέσεις) και ιδίως των αλλοδαπών.
- Κλήθηκε αμέσως για επίσημη επίσκεψη στην Αθήνα ο Αλβανός Υπουργός Δικαιοσύνης. Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε στις 20-21.2.1996 με πολύ θετικά αποτελέσματα ως προς τις άμεσες προοπτικές μεταφοράς αλβανών κρατουμένων στη Χώρα τους αρχής γενομένης από τους αλβανούς ανήλικους κατάδικους.

Στόχος Β΄

Η καθημερινή λειτουργία της Δικαιοσύνης

Επιτάχυνση των Δικών

Περιγραφή της κατάστασης

Η καθημερινή λειτουργία της Δικαιοσύνης προκαλεί συχνά στους πολίτες την αίσθηση της απόγνωσης και της ουσιαστικής αρνησιδικίας, οι δε χώροι των δικαστηρίων δεν θεωρούνται χώροι πολιτισμού και αισθητικά ανάλογοι του κύρους που πρέπει να διαθέτει η Δικαιοσύνη ούτε και της σημασίας που έχει το συνταγματικό δικαίωμα στην παροχή δικαστικής προστασίας (άρθρο 20 Συν. και άρθρο 6 ΕυρΣΔΑ).

Η κατάσταση αυτή παρατηρείται τόσο στην ποινική όσο και στην πολιτική (αστική) και στην διοικητική δίκη. Πιο συγκεκριμένα η εικόνα συντίθεται από :

- Την έλλειψη της κατάλληλης κτιριακής υποδομής.
- Τις δικονομικές ακαμψίες
- Τις γραμματειακές ελλείψεις (τρόπος τήρησης πρακτικών, καθαρογραφή αποφάσεων, διερμηνεία, ποινικό μητρώο κ.λπ.)
- Τη συμφόρηση της ποινικής νομοθεσίας (ιδίως των ειδικών ποινικών νόμων) που προκαλεί συμφόρηση της ποινικής νομοθεσίας και κατά συνέπεια συμφόρηση των φυλακών.
- Την ουσιαστική υπονόμηση του θεσμού της παραγραφής εφόσον κάθε παραγραφή θεωρείται πλέον ως τεχνητή και ύποπτη.
- Τη δραματική καθυστέρηση στον προσδιορισμό των ποινικών υποθέσεων (στο πρώτο βαθμό ή μετά την άσκηση ενδίκων μέσων) των υποδίκων και καταδίκων.
- Τις καθυστερήσεις στο προσδιορισμό των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων στα πολιτικά και τα διοικητικά δικαστήρια και τις ανισότητες που εμφανίζονται μεταξύ δικαστηρίων του ίδιου κλάδου και βαθμού από πόλη σε πόλη λόγω κακής κατανομής των δικαστικών λειτουργών και υπαλλήλων καθώς και της ύλης.

- Το πλήθος των μηνύσεων που υποβάλλουν οι διωκτικές αρχές και των ενδίκων μέσων που ασκεί το Δημόσιο, μαζί με την άρνηση του να συμμορφωθεί στις δυσμενείς γι' αυτό αποφάσεις.
- Τον προσδιορισμό μεγάλου αριθμού υποθέσεων στα ακροατήρια των ποινικών δικαστηρίων και τις συχνές αναβολές που ταλαιπωρούν κατηγορούμενους πολιτικώς ενάγοντες, μάρτυρες, οικείους δικηγόρους, δικαστικούς υπαλλήλους και δικαστές.
- Την άμεση ανάληψη σοβαρών δικαστικών καθηκόντων από άπειρους νέους δικαστικούς λειτουργούς.

Αποτελέσματα των παρεμβάσεων των δύο τελευταίων χρόνων Τα δύο τελευταία χρόνια έγιναν προσπάθειες να αντιμετωπισθούν τα φαινόμενα αυτά με μία δέσμη μέτρων που περιλαμβάνονται σε σειρά σχετικών νομοθετημάτων.

Ιδιαίτερα αξίζει να σημειωθούν τρία μέτρα.

- Η ίδρυση και η έναρξη λειτουργίας της Εθνικής Σχολής Δικαστών στη Θεσσαλονίκη όπου φοιτούν ήδη από τον Σεπτέμβριο του 1995 οι 50 πρώτοι σπουδαστές.
- Η εισαγωγή του θεσμού της εξώδικης συμβιβαστικής επίλυσης των ιδιωτικών διαφορών με πρωτοβουλία των δικηγόρων των δύο πλευρών - θεσμός που δεν εφαρμόστηκε ακόμα στην πράξη.
- Η επιτάχυνση των εργασιών κατασκευής του Εφετείου Αθηνών που χρονίζει.

Οι προτεραιότητες για τους επόμενους είκοσι μήνες Στο τομέα αυτό οι προτεραιότητες για τους επόμενους είκοσι μήνες είναι επίσης, κτιριολογικές, οργανωτικές και νομοθετικές.

Πιο συγκεκριμένα:

A. Κτιριολογικές προτεραιότητες

- Η επιτάχυνση και ολοκλήρωση των εργασιών κατασκευής του Εφετείου Αθηνών.

- Η ολοκλήρωση των διαδικασιών για την αγορά οικοπεδικής έκτασης ή υπό ανέγερση οικοδομής προκειμένου να στεγασθούν οριστικά τα Διοικητικά Δικαστήρια της Αθήνας (προϋπολογισμός 6 δις).
- Η άμεση αντιμετώπιση του κτιριολογικού προβλήματος τόσο των πολιτικών και ποινικών όσο και των διοικητικών δικαστηρίων της Θεσσαλονίκης είτε με την επέκταση του δικαστικού μεγάρου είτε με την αγορά έτοιμου γειτονικού κτιρίου.
- Η ολοκλήρωση των διαδικασιών για τα περιφερειακά δικαστικά μέγαρα που έχουν ενταχθεί στο σχεδιασμό του TAXΔΙΚ.

B. Οργανωτικές προτεραιότητες

- Προώθηση όλων των προγραμμάτων μηχανοργάνωσης που έχουν υποβληθεί για έγκριση και η ένταξή τους σε ενιαίο σχεδιασμό και κοινό πρωτόκολλο λειτουργίας. Έμφαση θα δοθεί σε υπηρεσίες με ιδιαίτερη κίνηση και μεγάλο δημοσιονομικό όφελος (π.χ. ανεκτέλεστες αποφάσεις, Ποινικό Μητρώο).
- Νομοθετική διευθέτηση των προβλημάτων της καθαρογραφής των αποφάσεων και της τήρησης των πρακτικών σε πολιτικές και ποινικές δίκες με ανάλογα κίνητρα για τους δικαστικούς υπαλλήλους.
- Νομοθετική εισαγωγή κανόνων για τον καθορισμό της προτεραιότητας στον προσδιορισμό των ποινικών υποθέσεων.
- Μείωση του συνολικού χρόνου φοίτησης στην Εθνική Σχολή Δικαστών, πύκνωση του προγράμματος σπουδών, επιτάχυνση της πλήρωσης κενών οργανικών θέσεων δικαστικών λειτουργών.
- Ενεργοποίηση του θεσμού της Επιμόρφωσης των ήδη υπηρετούντων δικαστικών λειτουργών στο πλαίσιο της Εθνικής Σχολής Δικαστών. Η επιμόρφωση αυτή θα είναι υποχρεωτική για τους πρώτους βαθμούς και προαιρετική για τους ανώτερους και ανώτατους βαθμούς της δικαστικής ιεραρχίας.

- Επιτάχυνση της διαδικασίας μετάταξης επιμελητών σε θέσεις δικαστικών γραμματέων.
- Εδώ πρέπει να ενταχθεί και η μετάβαση από το δικαστικό μισθολόγιο που διαμόρφωσε η νομολογία σε ένα συστηματικό νομοθέτημα για το δικαστικό μισθολόγιο στο πλαίσιο των πορισμάτων της αντίστοιχης ομάδας εργασίας. Ανάλογες κινήσεις πρέπει να γίνουν και για τους δικαστικούς υπαλλήλους.

Γ. Νομοθετικές παρεμβάσεις

- Λειτουργεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή που εξετάζει το σύνολο της ουσιαστικής και δικονομικής νομοθεσίας με στόχο την επιτάχυνση της πολιτικής και ποινικής δίκης. Στην επιτροπή προστίθεται τώρα κλιμάκιο μελών που να έχει ως αντικείμενό του τα προβλήματα της διοικητικής δίκης (ουσιαστικές και ακυρωτικές διαφορές).
- Στόχος της επιτροπής είναι να επιφέρει επιμέρους τομές στην πολιτική, ποινική και διοικητική δικονομία με βασικό κριτήριο την επιτάχυνση των διαδικασιών (ενοποίηση και σύντμηση προθεσμιών, απλούστευση διαδικασιών, απλούστευση της διεξαγωγής των αποδείξεων, επέκταση του θεσμού του εξώδικου συμβιβασμού κ.λπ).
- Στην ίδια κατεύθυνση κινούνται και όλες οι νομοθετικές πρωτοβουλίες του Υπουργείου (στόχος Γ').

Δημοσιονομικό κόστος

- Τα οργανωτικά αυτά μέτρα με εξαίρεση τα μισθολογικά (για τα οποία αρμόδιο είναι το Υπουργείο Οικονομικών) είτε δεν έχουν δημοσιονομικό κόστος είτε έχουν την δυνατότητα να καλύψουν ανταποδοτικά το κόστος αυτό με πρόβλεψη για την κάλυψη και των κινήτρων που πρέπει να δοθούν στους δικαστικούς υπαλλήλους.

Τι έγινε από τις

22.1.96 έως

26.2.96

Από τις 22.1.96 μέχρι σήμερα έγιναν ήδη οι εξής ενέργειες

- Συγκροτήθηκε επιτροπή υπό τον επίτιμο Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου κ. Πρ. Ασημιάδη αντικείμενο της οποίας είναι ο σχεδιασμός οργανωτικών παρεμβάσεων στην καθημερινή λειτουργία της Δικαιοσύνης.
- Εντάχθηκαν στο νομοσχέδιο για τις άμεσες και επείγουσες επεμβάσεις στο σωφρονιστικό ζήτημα ορισμένες κρίσιμες ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της συμφόρησης της ποινικής δικαιοσύνης όπως π.χ. α) η μετατροπή του αδικήματος της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής σε κατ' έγκληση διωκόμενο, και β) το ζήτημα της καθαρογραφής των ποινικών αποφάσεων και του προσδιορισμού των ποινικών υποθέσεων.
- Πραγματοποιήθηκε επίσκεψη του Υπουργού στις εγκαταστάσεις της Εθνικής Σχολής Δικαστών και ομιλία του προς τους σπουδαστές. Σε συνεργασία με την Διοίκηση της Σχολής ετοιμάστηκε σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος για τη θέση σε εφαρμογή του θεσμού της επιμόρφωσης των ήδη υπηρετούντων δικαστικών λειτουργών.
- Έγινε η πρώτη προσέγγιση των θεμάτων αυτών, σύμφωνα με τη λογική που σημειώθηκε με την Ομοσπονδία Δικαστικών Υπαλλήλων Ελλάδας.
- Εγκρίθηκε από το Δ.Σ. του ΤΑΧΔΙΚ η δημοπρασία για το νέο κτίριο των διοικητικών δικαστηρίων της Αθήνας.
- Συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας για την επιλογή λύσης ως προς το δικαστικό μέγαρο της Θεσσαλονίκης.
- Δόθηκε εντολή στο ΤΑΧΔΙΚ για την άμεση αντιμετώπιση του οξύτατου προβλήματος των ακροατηρίων του Εφετείου Αθηνών με την μεταφορά των υπηρεσιών του Ποινικού Μητρώου.
- Εγκαινιάστηκε το νέο κατάστημα του Διοικητικού Πρωτοδικείου Χαλκίδας.

Στόχος Γ΄

Μεγάλες νομοθετικές πρωτοβουλίες -

Αναθεώρηση του Συντάγματος

Το έργο των δύο
τελευταίων ετών
και οι βασικοί
στόχοι των
επομένων
είκοσι μηνών

Από τον Οκτώβριο του 1993 έως σήμερα το Υπουργείο Δικαιοσύνης ανέλαβε μία σειρά σημαντικών νομοθετικών πρωτοβουλιών. Τους είκοσι επόμενους μήνες στόχος είναι να επικεντρώσουμε την προσοχή μας σε μεγάλα θεσμικά νομοθετήματα που συνδέονται με τα Συνταγματικά δικαιώματα ή συνταγματικούς θεσμούς (εκτελεστικοί του Συντάγματος νόμοι), στην ψήφιση κρίσιμων για την καθημερινή λειτουργία της Δικαιοσύνης Κωδίκων και στην προώθηση νομοθετικών μέτρων που συνδέονται με τους στόχους Α΄ και Β΄ (σωφρονιστικό ζήτημα και καθυστέρηση στην απονομή της Δικαιοσύνης) καθώς και στην παρακολούθηση της διαδικασίας αναθεώρησης του Συντάγματος.

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η ενεργός συμμετοχή στις διαδικασίες του Γ΄ Πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (συνεργασία σε θέματα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων) - ζήτημα που θα απασχολήσει και την Διακυβερνητική Διάσκεψη.

Οι στόχοι αυτοί εξειδικεύονται ως εξής:

Α. Εκτελεστικοί του Συντάγματος νόμοι

- Νόμος περί ευθύνης Υπουργών (άρθρο 86 Συντ.) που θα αντικαθιστά το Ν.Δ. 802/71 στο πλαίσιο της ισχύουσας Συνταγματικής διάταξης και μέχρι την αναθεώρησή της.

(βλ. ειδικό σημείωμα από 12.2.1996).

- Νόμος για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (άρθρα 9 και 19 Συντ.) Ολοκλήρωσε τις εργασίες η τρίτη σχετική

νομοπαρασκευαστική επιτροπή. Η πρώτη άρχισε τις εργασίες της το 1986.

- Κύρωση του Διεθνούς Συμφώνου για την Προστασία των ατομικών και πολιτικών Δικαιωμάτων (ΟΗΕ, 1966)

Το κυρωτικό νομοσχέδιο εκκρεμεί στην αρμόδια διαρκή κοινοβουλευτική επιτροπή.

Β. Κώδικες

- Κατάθεση στη Βουλή και ψήφιση του σχεδίου Εμπορικού Κώδικα, η σύνταξη του οποίου εκκρεμεί επί δεκαετίες. Ολοκλήρωση των προπαρασκευαστικών εργασιών σε ένα μήνα.

- Κατάθεση στη Βουλή και ψήφιση με την διαδικασία των Κωδίκων του σχεδίου νόμου που τροποποιεί το κεφάλαιο του ΑΚ περί υιοθεσίας, επιτροπείας και γενικότερα το δίκαιο της προσωπικής κατάστασης. Η επιτροπή υπό τον καθηγητή Ι. Δεληγιάννη ολοκλήρωσε το έργο της και θα λάβει υπόψη της τις παρατηρήσεις του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας. Ολοκληρώνεται έτσι η μεταρρύθμιση του Οικογενειακού Δικαίου, 50 χρόνια μετά την θέση σε ισχύ του ΑΚ.

- Ανασυγκρότηση της επιτροπής για την σύνταξη του νέου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας με βάση το σχέδιο της επιτροπής υπό τον καθηγητή Ι. Μανωλεδάκη. Της επιτροπής θα προεδρεύει ο Υπουργός Δικαιοσύνης και θα συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων των επιστημονικών τάσεων, δικαστικοί λειτουργοί και μαχόμενοι δικηγόροι.

- Κατάθεση και ψήφιση του σχεδίου του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Η επιτροπή υπό τον Σύμβουλο Επικρατείας κ. Χ. Μακρίδη ολοκληρώνει μέχρι τέλη Μαρτίου 1996 το έργο της.

- Επιτάχυνση της διαδικασίας εκπόνησης

- Του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων
- Του Κώδικα Συμβολαιογράφων
- Του Κώδικα Δικηγόρων

- Αποκάθαρση και εκλογίκευση της ουσιαστικής ποινικής νομοθεσίας στο πλαίσιο του άρθρου 7 Συντ. και της αρχής της αναλογικότητας. Συγκροτήθηκε ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή.
- Προώθηση των διοικητικών κωδικοποιήσεων της νομοθετικής ύλης σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία. Αξιοποίηση των δυνατοτήτων της μηχανοργάνωσης και της πληροφορικής έτσι ώστε να ταξινομηθεί η νομοθετική ύλη και να κατοχυρωθεί στην πράξη η αρχή της χρηστής διοίκησης.

Γ. Αναθεώρηση του Συντάγματος

Ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης και γενικού εισηγητή η Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος επιταχύνει τους ρυθμούς της. Θα διατεθούν :

- Για τη συζήτηση της δέσμης των άρθρων 81-86 (Εκλογικό σώμα - Βουλή - Κυβέρνηση) τρεις συνεδριάσεις.
- Για τη συζήτηση της δέσμης των άρθρων 87-100 (δικαστική εξουσία) τρεις συνεδριάσεις.
- Για τη συζήτηση όλων των άλλων θεμάτων (δημόσια διοίκηση κ.λπ.) τρεις συνεδριάσεις.

Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί και από την Κυβέρνηση, που παρακολουθεί την διαδικασία, στο κεφάλαιο για την οργάνωση και λειτουργία της Βουλής (νομοθετική εργασία, κοινοβουλευτικός έλεγχος) και στο κεφάλαιο περί δικαστικής λειτουργίας (βλ. ειδικό σημείωμα από 12.2.1996 καθώς και την πρόταση αναθεώρησης που υπέβαλαν οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ).

Δημοσιονομικό
κόστος

Δεν υπάρχει

Τι έγινε από τις
22.1.96 έως
26.2.96

Διαμορφώθηκε το τελικό σχέδιο νόμου περί ευθύνης Υπουργών στη βάση της προεργασίας που είχε γίνει έως τώρα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

- Συγκροτήθηκαν, ανασυγκροτήθηκαν ή τέθηκαν ξανά σε κίνηση οι επιτροπές σύνταξης των βασικών Κωδίκων (ΚΠΔ, ΚΔΔ, Εμπορικός Κώδικας, Δίκαιο Υιοθεσίας κ.λπ).
- Υποβλήθηκαν νέες προτάσεις στην επιτροπή αναθεώρησης του Συντάγματος.
- Ετοιμάστηκε σχέδιο νόμου με άμεσες παρεμβάσεις σωφρονιστικού και δικονομικού χαρακτήρα (βλ. παραπάνω στόχος Α').
- Ο Υπουργός Δικαιοσύνης πήρε μέρος στο Άτυπο Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Ρώμη, 26-27.1.96).